

Foaie religioasă de învățătură, cateheză și informare, pentru zidirea sufletească a credincioșilor
Pentru o viață frumoasă, arzând în flacăra credinței și a iubirii

SFÂNTUL PROROC ILIE

APARE GRATUIT DUMINICA NR. 50 - ANUL III, 2021

facebook.com/Parohia „Sf. Ilie” Cristești Botoșani Cristesti1.mmb.ro

Localitatea Cristești, Județul Botoșani - 7 MARTIE

Pr Țăranu Daniel-Constantin 0740133820

Judecata din urmă

Duminica urmatoare e numită «**umnica lăsatului sec de carne**» pentru că în săptămâna pe care o inaugurează, Biserica a rânduit un post parțial, recomandând abținerea de la carne. Este aceasta un început al manifestării grijii ei deosebite în vederea acomodării fiilor ei duhovni-cești cu marele efort care îi va aștepta șapte zile mai târziu” (Alexander Schmemmann).

În ajunul acestei zile, în Sâmbăta lăsatului sec de carne, Biserica ne cheamă să facem pomenirea universală „a tuturor celor adormiți întru nădejdea învierii „și a vieții veșnice”. Este sărbătoarea cunoscută în popor cu numele de „Moșii de iarnă”, în care Biserica înalță rugăciuni fierbinți pentru membrii ei răposați.

Pentru a înțelege sensul acestei pomeniri, trebuie să avem în vedere, mai întâi, faptul că creștinismul este religia iubirii, a acelei iubiri ce constituie fundamentul și viața însăși a Bisericii” (Isaac Sirul). Căci după cuvintele Sfântului Isaac Sirul, „dragostea este un foc al inimii îndreptat către toate ființele și cand le privește își aduce aminte de ele, lacrimi îi curg din ochi, dintr-o mare și puternică mila ce-i cuprinde inima.

Dragostea este, de fapt, semnul înălțării rugăciunii și al milostivirii divine. Ea este ca rugul ce ardea și nu se mistuia. Ea se împlinește în creștere continuă, căci ea dă sentimentul participării și nu al asimilării.

Dragostea te înalță pe anumite trepte de înțelegere și de cunoaștere fără de care asceza și efortul nostru spiritual nu ar avea nici o valoare: ar fi sterp și fara tel sigur (Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului).

În virtutea dragostei, înțelegem că între Biserica trium-fătoare și Biserica luptătoare circula neîntrerupt fluidul unei energii spirituale ce face posibilă o rodnică comuni-une. De aceea, aceste legături ale iubirii nu se distrug prin moarte (Pr. Prof. Dumitru Belu).

Ținta acestei iubiri, către cei plecați dintre noi, este aceea de a-i scoate din singurătate și uitare, și aceasta este echivalentă cu mântuirea lor. „Fără iubirea mea, semenul meu nu se poate mântui.

Biserica îi are în vedere în această zi pe toți cei trecuți la cele veșnice, pe care moartea i-a surprins în cele mai dife-rite și mai neașteptate situații: „Pe toți credincioșii ce au pierit din mânia lui Dumnezeu, de tot felul de trăsnete din cer căzute, sau pământul desfăcându-se, sau marea re-vărsându-se [...], pe cei ce au murit de mușcăturile cele veni-noase, de înghițirea de șerpi, de călcarea cailor, de sugru-mare și de spânzurare de către cel de aproape [...], pe bătrâni și pe tineri, pe copilandri, pe copiii și pe pruncii cei mici, firea bărbătească și cea femeiască [...], pe fiecare anume din cei ce au murit în credința, din veac și din neamuri și din neam, atunci, Hristos, întru venirea Ta, fără osândă a sta înaintea Ta.(Cantarea a9-a, Stihuri 2,3, 4, și 5 Utrenia Duminicii lăsatului sec de carne, Triod, p. 32).(Arhim Ioan Harpa Chemarea spre pocăință reflectată în rânduielile liturgice ale Postului Mare).

Această pomenire și jertfă, care constă mai cu seamă întru trimiterea de bucate și băuturi, precum și a unor obiecte menite pentru mâncare și de băut apă, pe la vecini, pe la neamuri și mai ales copiilor sărmani de sufletul morților, se numesc pretutindeni, în toate țările locuite de români, moși.

Lăsatul secului—Sâmbăta părinților cade întotdeauna în sâmbăta cea de pe urmă a cășlegilor de iarnă, sau altminteri spus, sâmbăta înaintea Lăsatului sec. În această sâmbătă se pomenesc toți cei care au strălucit întru sihăstria cuvioșilor și de Dumnezeu purtătorilor părinți ai noștri. Oamenii, cu deosebire cei din Moldova, pomenesc în această zi toți morții care nu se mai pomenesc decât acum și în o altă sâmbătă din Postul Mare. Adică morții care au murit de vreo moarte năprasnică (...).

Moșii de iarnă.—Pe lângă pomenirile și jertfele ce se aduc acum pentru cei de curând repausați, mai există la români și alt fel de pomenire și jertfă, care se face și se aduce în anumite zile din an, nu doar pentru cei de curând adormiți ci fără osebire pentru toți morții familiei. Această pomenire și jertfă, care constă mai cu seamă întru trimiterea de bucate și băuturi, precum și a unor obiecte menite pentru mâncare și de băut apă, pe la vecini, pe la neamuri și mai ales copiilor sărmani de sufletul morților, se numesc pretutindeni, în toate țările locuite de români, moși. Moșii de iarnă, numiți și moșii de cășnelegi, cad în unele părți sâmbăta înainte de săptămâna albă, iar în altele sâmbăta înainte de lăsatul secului.

La moșii de iarnă se sacrifică moșilor, adică se dă de pomană de sufletul morților, diferite bucate și băuturi.

Astfel în Banat există obiceiul ca să se dea de pomană grâu fiert pregătit cu unt sau grăsime și cu brânză, alăturând și carne de porc. Românele din Muntenia dau de pomană de asemenea piftii sau cotozoage la fel ca în Banat, iar gospodinele din Transilvania gătesc un fel de copturi care se numesc pupi. Românele din Bucovina însă, unde este datina de a serba moșii de iarnă sâmbăta înaintea lăsatului secului, și anume cele mai avute, îndătimează a trimite în această zi pe la cele mai sărmene și mai ales acolo unde știu că sunt copii mici, fel de fel de mâncăruri, cu deosebire însă de fruct alb: brânză, lapte dulce cu togmagi, plăcinte umplute cu brânză, ca să aibă și cei sărmani pe a doua zi, adică în ziua lăsatului secului, de ajuns ce mânca și cu ce se sătura, să se bucure și să-și aducă și ei aminte că au avut măcar o zi bună. Românele din aceste locuri fac de asemenea în această zi plăcinte pe care le împart mai apoi la vecini de pomană, ca cei care au dat sau pentru care s-au dat să aibă ce mânca în cealaltă lume, prea bine știind că: Cine face/ lui-și face, Cine dă/ lui-și dă (proverb din Bucovina). (Sim. Fl. Marian, Sărbătorile la români, studiu etnografic, vol.I, Editura Academiei Române, 1898, pp.261-262) (<https://doxologia.ro/viata-bisericii/documentar/mosii-de-iarna>).

DE CE SE FACE COLIVĂ PENTRU POMENIREA MORȚILOR?

Unul dintre darurile necesare la slujba de înmormântare este coliva, făcută din grâu fiert, îndulcit cu miere sau zahăr, ce închipuie însuși trupul mortului, deoarece hrana principală a trupului omenesc e grâul. Ea este, totodată, o expresie materială a credinței noastre în nemurire și în înviere, fiind făcută din boabe de grâu, pe care Domnul Însuși le-a înfățișat ca simboluri ale învierii trupurilor: după cum bobul de grâu, ca să încolțească și să aducă roadă, trebuie să fie îngropat mai întâi în pământ și să putrezească, tot așa și trupul omenesc mai întâi se îngroapă și putrezește, pentru ca să învieze apoi întru nestrăcăciune (Ioan XII, 24 și I Corinteni XV, 36).

Dulciurile și ingredientele care intră în compoziția colivei reprezintă virtuțile sfinților sau ale răposaților pomeniți, ori dulceața vieții celei veșnice, pe care nădăjduim că a dobândit-o mortul. În vechime existau rugăciuni sa

Istoricul acestei ofrande vine încă din secolul al IV-lea, din timpul când a trăit Sfântul Teodor Tiron, în timpul împăraților Maximian și Maximin. Prăznuirea lui se face la 17 februarie, iar în prima sâmbătă din Postul Mare se face pomenire de minunea colivei, pe care a făcut-o la 50 de ani după moarte. Trecând acest timp de la moartea Sfântului Teodor, împăratul Iulian Apostatul (361-363), dorind să-i batjocorească pe creștini, a dat ordin guvernatorului orașului Constantinopol să stropească toate proviziile din piețele de alimente cu sângele jertfit idolilor, în prima săptămână a Postului Mare. Sfântul Teodor Tiron, apărându-i în vis Arhiepiscopului Constantinopolului Eudoxie, i-a poruncit acestuia să-i anunțe pe creștini să nu cumpere nimeni nimic din piață, ci mai degrabă să mănânce grâu fiert cu miere: colivă.

În amintirea acestei întâmplări minunate, Biserica Ortodoxă îl sărbătorește anual pe **Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron** în prima sâmbătă a Postului Mare. Vinerea seara, la Sfânta Liturghie a Darurilor mai înainte sfințite, după rugăciunea amvonului se cântă Canonul Sfântului Mare Mucenic Teodor, compus de Sfântul Ioan Damaschin. După aceasta, se sfințește coliva și se împarte credincioșilor. Această sărbătoare a Sfântului Mare Mucenic Teodor, din prima sâmbătă a Postului Mare, a fost rânduită pe vremea Patriarhului Nectarie al Constantinopolului (381-397). (<https://marturieathonita.ro/de-ce-se-face-coliva-pentru-pomenirea-mortilor/>).

În fiecare duminică și sărbătoare, de la ora 8:00, Utrenia, Acatist, Sfânta Liturghie și Parastas (după caz).

Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii
Explicarea Sfintei Liturghii după Nicolae Cabasila

CAPITOLUL VIII

Așadar, în felul acesta trebuie să facem „pomenirea Domnului”. De aceea, după ce zice: „Întru pomenirea Domnului...”, preotul adaugă cele ce închipuiesc crucea și moartea. Tăind prescura, el rostește proorocia de demult despre patima Mântuitorului: „Ca o oaie spre junghiere S-a adus...” și celelalte, istorisind patima Domnului atât prin acte amintitoare, pe cât e cu putință. Căci tăierea prescurii e făcută în vederea unei anumite trebuințe, adică pentru a se scoate Agnețul; dar totodată ea este și o preînchipuire și pregătire a Jertfei, închipuind plecarea Domnului din lume, calea Sa către Tatăl, prin moarte, pe care a robî-o, după cum a zis chiar El: „Las lumea și la Tatăl Mă duc”. De aceea, înfigând de mai multe ori copia, preotul taie astfel pâinea și împarte cuvintele profetice în tot atâtea părți, potrivit fiecare parte a

lor în fiecare tăietură, ca să arate că actul simbolic nu este decât traducerea în fapta a acelor cuvinte. Vrea să spună că, după cum acest Agneț, pentru a fi afierosit lui Dumnezeu și sfințit, a fost mai întâi despărțit de restul prescurii, tot așa și Domnul S-a oșebit de oameni, la a căror fire S-a făcut părtaș prin iubirea Sa de oameni și „ca o oaie spre junghiere S-a adus” și că „așa s-a luat de pe pământ viața Lui”.

Adăugând apoi și restul proorociei și așezând Agnețul pe sfântul disc, preotul săvârșește și rostește cele prin care se vestesc însăși jertfa și moartea Domnului: „Junghie-se Mielul Cel ce ridică păcatul lumii...”. Rostind și săvârșind acestea, preotul arată felul morții Mântuitorului: el întipărește în pâine crucea, arătând astfel că Jertfa s-a săvârșit prin cruce. După aceea împunge Agnețul în partea dreaptă, amintind în chipul acesta împungerea sfintei coaste; de aceea, cuțitul cu care se face împungerea, se numește suliță (copie) și e făcut chiar în formă de suliță, aducându-ne aminte de sulița de la răstignire. Înfașșurând împungerea prin acte amintitoare preotul citește și cuvintele istorisirii: „Iar unul din ostași cu sulița a împuns coasta Lui”. De asemenea, istorisește prin grai despre sângele și apa care au curs din rana, arătându-le și prin acte simbolice: toarnă adică vin și apa în sfântul potir, zicând: „Și îndată a ieșit sânge și apa...”. Căci și acestea sunt tot o „pomenire a Domnului”.

Înaltpreasfințitul Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei: „Să ne rugăm lui Dumnezeu să-i dăruiască **părintelui Nichifor** putere de a mărturisi, de a cunoaște și trăi credința cea adevărată”. **Sâmbătă, 6 martie 2021**, la Catedrala mitropolitană din Iași, la finalul slujbei Vecerniei, a avut loc slujba de ipopsifere a noului Episcop-vicar ales al Arhiepiscopiei Iașilor, părintele arhimandrit Nichifor Horia. Ipopsifierea reprezintă slujba specială prin care se face anunțarea și chemarea la treapta de arhieru a episcopului ales.

CINSTIREA ICOANEI MAICII DOMNULUI DIN ODRINO, ORLOV „Chezașa celor păcătoși”

Icoana Maicii Domnului „Chezașa celor păcătoși” este prăznuită pe 7 martie, 29 mai și în joia de după Dumini- ca Tuturor Sfinților. Această icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu este cunoscută

sub acest nume datorită inscripției: „Eu sunt Chezașa celor păcătoși dinaintea Fiului meu, care m-a încredințat că îi va auzi pe ei, iar cei ce îmi vor aduce bucurie prin ascultarea lor vor primi bucurie veșnică prin mine”. Maica Domnului este reprezentată ținând pe Pruncul Hristos pe mâna stângă. Mâna ei dreaptă este ținută în mâinile Fiului, astfel: degetul ei mare este ținut de Prunc cu mâna dreaptă, iar degetul cel mic – de mâna stângă a Acestuia. Acest gest semnifică faptul că Fecioara Maria este Chezașă (Mijlocitoare) pentru toți păcătoșii care îi cer ajutorul. Deși nu se cunoaște originea acestei icoane (când a apărut sau cine a pictat-o), se crede că la baza zugrăvirii ei a contribuit un verset din Acatistul Acoperământului Maicii Domnului: „Bucură-te, Cea care întinzi mâinile pentru noi în rugăciune către Dumnezeu”. Această icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu s-a proslăvit prima dată prin minuni pe la mijlocul secolului al XIX-lea, la Mănăstirea Sfântului Nicolae din Odrino, gubernia Orlov (și Icoana Maicii Domnului „Potolește întristările noastre” se află în această mănăstire). Fiind deteriorată de trecerea vremii, icoana Maicii Domnului „Chezașa celor păcătoși” se afla lipsită de cinstire (așezată între alte două icoane vechi), într-o capelă de lângă poarta mănăstirii. În anul 1843, mai multor oameni li s-a descoperit în vis că este înzestrată cu puterea de a săvârși minuni. După aceasta, icoana a fost mutată cu cinste în biserica mănăstirii. Răspândindu-se vestea, credincioșii au început să vină să se roage înaintea icoanei Născătoare de Dumnezeu, pentru a primi tămăduire de boli trupești și izbăvire de necazuri. Mai întâi a primit vindecare un băiat care era paralizat de mulți ani, datorită rugăciunilor pe care mama sa le-a rostit cu ardoare înaintea icoanei Maicii Domnului. Această minune a avut loc în anul 1844.

Icoana este cunoscută și pentru minunile săvârșite în timpul unei epidemii de holeră, când mulți bolnavi au primit tămăduire după ce s-au rugat înaintea ei.

După aceasta, la Mănăstirea Sfântului Nicolae a fost construită o biserică mare de piatră, cu trei altare, în cinstea icoanei Maicii Domnului „Chezașa celor păcătoși”. <https://ganduridinortodoxie.wordpress.com/2018/03/07/icoana-maicii-domnului-chezasa-celor-pacatosi-7-martie-29-mai/>.

Ce este „săptămâna albă” și ce alimente putem consuma în această perioadă?

Înainte de începerea Postului Mare sau „al Păresimilor”, Biserica a rânduit o perioadă de trecere numită în popor săptămâna albă, a brânzei ori a untului.

În această perioadă nu se mai consumă carne (a nu se confunda, deci, cu harți) iar în zilele de miercuri și vineri se face dezlegare la ouă, lapte, brânză și pește. Săptămâna albă are, de asemenea, și un sens profund pedagogic.

Pe de o parte, această perioadă îl întărește din punct de vedere duhovnicesc, pe credincios, pentru zilele de post care urmează, fie prin cântările de la strană, fie prin ansamblul rânduielilor liturgice specifice acestei săptămâni. Important de menționat este faptul că, din ziua de miercuri a săptămânii albe și până în pana în miercuri a săptămânii Mari se rostește rugăciunea Sfântului Efreim Sirul – „Doamne și Stăpanul vieții mele”, însoțită de metanii – o altă formă de familiarizare cu nevoia pe care o vom săvârși de-a lungul întregului post.

Pe de altă parte, înțelegem aceste dezlegări și ca pe o pregătire fizică sau trupească a creștinilor pentru postul care va veni. Îngrijindu-se de cele ale trupului, Biserica îi obișnuiește pe credincioși cu practica postirii (prin abținerea de la consumul de carne), permițându-le, totuși, să se întărească pentru cele 40 de zile în care se vor osteni, cu produse din lapte, ouă și pește. Albul acestor alimente simbolizează haina luminoasă a postului pe care urmează să-l începem. Săptămâna albă ne mai amintește și de vițuirea primilor oameni în Rai, unde ei nu consumau carne. Consumul cărnii și al sângelui începe în neamul omenesc abia după momentul căderii în păcat. De aceea, aceste șapte zile sunt și un chip al înălțării, al întoarcerii noastre la starea cea dintâi și în Împărăția Cerurilor. O altă particularitate a acestei perioade este și faptul că, în zilele de miercuri și vineri nu se săvârșește Sfânta Liturghie, fiind zile aliturgice. (<https://doxologia.ro/ce-este-saptamana-alba-ce-alimente-putem-consuma-aceasta-perioada>).

PROGRAM LITURGIC

POSTUL MARE

SÂMBĂTĂ—UTRENIE
SF. LITURGHIE POMENIREA
MORȚILOR
TAINA SF. SPOVEDANII
(MĂRTURISIRII)
ORA 14.00-18.00

DUMINICĂ—UTRENIA, ACATIST SF. LITURGHIE
LUNI
RUGĂCIUNILE DE DIMINEAȚĂ
ÎMPĂRTĂȘIT CREDINCIOȘI LA
DOMICILIU

MARȚI
ÎMPĂRTĂȘIT CREDINCIOȘI LA
DOMICILIU
ACATIST 8,30
MIERCURI

PARACLISUL MAICII DOMNULUI
9,00-10,00

JOI
ÎMPĂRTĂȘIT CREDINCIOȘI LA
DOMICILIU
VINERI

TAINA SF. SPOVEDANII
(MĂRTURISIRII)
12,00-14,00